

Публічний договір з абонентами як норма права

М.В. ВОЛКОВА, М.К. ГНАТЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

mary8381@mail.ru

Важлива роль серед галузей невиробничої сфери належить житлово-комунальному господарству, яке являє собою багатогалузеву технічно забезпечену галузь, що має розгалужену структуру і містить у собі комплекс послуг, спрямованих на задоволення першочергових життєвих потреб населення.

Проте незабезпеченість фінансовими ресурсами і постійні неплатежі споживачів за отримані послуги спричиняють значні відставання доходів підприємств галузі від експлуатаційних витрат.

Критичний фінансовий стан комунальних експлуатаційних підприємств спричинений, в основному, формуванням заборгованості за спожиті послуги з боку населення, бюджетів різних рівнів по дотаціях, субсидіях, відшкодуванню витрат підприємствам від надання пільг на оплату послуг окремим категоріям громадян, заборгованістю підприємств і організацій бюджетної сфери та госпрозрахункових підприємств.

Згідно закону України “Про житлово-комунальні послуги” споживач зобов’язаний сплачувати отримані комунальні послуги, але на практиці ця норма закону не діє. Для ефективного впливу на недобросовісних платників та юридичного засвідчення взаємних зобов’язань необхідно складання договорів між споживачем та постачальником комунальних послуг.

Постановою кабінету міністрів України від 31 липня 2005 р. № 630 та законом України «про житлово-комунальні послуги» встановлена норма закону покладає зобов’язання по складанню договорів на комунальні підприємства, водночас ніяких зобов’язань з боку абонентів не передбачено.

Водночас запропонована лише одна форма складання договорів на отримання житлово-комунальних послуг – особисте підписання договору.

Для юридичних осіб проблема вирішується досить легко – їх не більше 10-15% від загальної кількості абонентів, та всі стосунки з ними вже відбуваються у межах складених договорів.

З абонентами категорії «населення» вирішити проблему запропонованим шляхом складно, тому що їх кількість в окремих містах досягає 600 тисяч. Процес підписання договорів з усіма абонентами потребує довготривалого часу.

Таким чином виникає ситуація, в якій абоненти-фізичні особи, усвідомлюючи особисту відповідальність за своєчасну сплату послуг, що виникає при підписанні договору з комунальним підприємством, не бажають підписувати договори, хоча продовжують отримувати послуги. При цьому підприємства комунальній галузі не захищені законом в цій ситуації, на відміну від споживача, на боці якого антимонопольний комітет, товариство захисту прав споживачів.

Для вирішення зазначеної проблеми необхідно встановити механізм реалізації публічного договору. А саме - узаконити публічний договір, затверджений міністерством ЖКГ, як норму права, з внесенням пояснення, що споживачем житлово-комунальних послуг є кожен, хто їх фактично споживає.

Також на рівні центрального органу управління (міністерство ЖКГ) та центрального органу регулювання (нац.комісія) необхідно розробити типову форму публічного договору та механізм його введення в дію.

Внесення змін в законодавчу базу по висвітленому питанню надасть можливість підприємствам житлово-комунального господарства ефективно впливати на недобросовісних платників та значно сприятиме підвищенню відповідальності споживачів комунальних послуг перед підприємствами-постачальниками цих послуг, що в свою чергу дозволить зменшити дебіторську заборгованість.